

Ponas Tadas

arba

Paskutinis antpuolis Lietuvoje

Bajorų nuotyčiai iš 1811 ir 1812 metų dvylikoje eiliuotų knygų

Pirma knyga

NAMŲ ŪKIS

Tėvyne Lietuva, mielesnė už sveikatą!⁶⁵
Kaip reik tave branginti, vien tik tas pamato,
Kas jau tavęs neteko. Nūn tave vaizduoju
Aš, ilgesy grožiu sujaudintas tavuoju.

Šventoji motina, Čenstakavos gynėja,
Tavim ir Aušros Vartai Vilniuje garsėja.
Tu Naugarduko žmones su pilim globoji⁶⁶,
Išgydė ir mane šventa globa tavoji:
Kai sergantį mane motutė tau aukojo,
Apmirę akys vėl gyvybe suliepsnojo,
Ir tuoj galėjau aš prie tavo slenksčio stoti,
Kad grąžinai sveikatą, Dievui padėkoti, –
Taip tu ir mus grąžinsi į tėvynę mielą.
Dabar tu neški mano ilgesingą sielą
Įtas kalvas miškingas, į lankas žaliąsias,
Kur Nemunas plačiai banguoja mėlynasis;
Įtuos laukus derlingus, pasėliais spalvotus,
Paauksintų kviečių, balkšvų rugelių plotus,
Kur gintarinės svėrės, kaip pusnis grikučiai,
Kur rausta dobilai ir padirvio žvangučiai,
O viskas apsupta ežia kaip juosta lygia,
Joje laukinių kriausių šen ir ten pridygę.

Vidur tokių laukų kadaise, prie upelio,
Beržiniam gojuje, stovėjo ant kalnelio
Bajoro senas dvaras. Trobesiai mediniai
Su mūro pamatais baltavo žalumyne
Šakotų topolių, kur atokiau šlamėjo
Ir saugojo namus nuo rudeninių vėjų.
Pats rūmas ne per didis, bet kuplus, švarutis,
Didžiulė daržinė ir susigūžę kūtės,
Prie daržinės stūksojo trys nemažos stirtos,

⁶⁵ Originalė: „Tėvyne Lietuva, esi kaip sveikata tu.“

⁶⁶ Minimos Švč. Mergelės Marijos žymios kulto vietos Lenkijoje, Lietuvoje, Baltarusijoje.

Derlingų dirvų pertekliui sukrauti skirtos.
Matyti iš gubų, kur eilėmis stovėjo
Ir tartum žvaigždės tankiai ražienoj mirgėjo,
Matyti ir iš skaičiaus dirbančių artojų,
Kur juodus pūdymus iš anksto jau vagojo,
Iš sėjai paruošto lyg daržas lysių baro,
Kad esama čia gero, išteklingo dvaro.
Ir vartai taip vaišingai stovi atkilnoti,
Lyg tarsi kviestų jus viešnagei čia sustoti.
[...]

Iš lenkų kalbos vertė Vincas Mykolaitis-Putinas

Adomas Mickevičius, *Eilėraščiai, poemos*, sudarė Justinas Marcinkevičius, Vilnius: Vaga, 1987, p. 419–422.